

MTÜ Õigeusu Hariduse Ühing “Ülestõusmine”

Narva Õigeusu Gümnaasium

NARVA ÕIGEUSU GÜMNAASIUMI

**EETIKA ja VÄÄRTUSE ALUSED
ainekava põhikoolis**

VALIKAINED

Kinnitatud
MTÜ Õigeusu Hariduse Ühingu „Ülestõusmine”
juhatuse otsusega 03.07.2023

Narva 2023

Eetika ja väärtuste alused (valikaine)

Sisukord

I kooliaste

Seletuskiri	3
Õpetuse eesmärgid	3
Õppesisu.....	3
Õpitulemused.....	4

II kooliaste

Seletuskiri	5
Õpetuse eesmärgid	5
Õppesisu	6
Õpitulemused.....	6

III kooliaste

Seletuskiri.....	7
Õppesisu.....	7
Õpitulemused.....	8

I kooliaste

Seletuskiri

Eetika (kreeka Ethita etos - harjumus, moraal) on filosoofiline teadus, mille uurimisobjektiks on moraal.

Elus tuleb teha valikuid erinevate väärtuste vahel, kool saab õpilasel aidata väärtusi märgata ja põhjendada nende vahel valimist. Nii on koolil oluline roll õpilase kujundamisel. Eetika ja väärtuste aluste kursuse omandamine võimaldab lapsel ühiskonnas kergemini kohaneda, luua säravaid, ilusaid häid suhteid, õppida üle võtma eelmiste põlvkondade kogemusi, oskama õigesti kohandada suhteid ümbritsevas maailmas, õppida inimestega suhtlemise kunsti igapäevastel ärikohtumistel ja isiklikes kontaktides.

See programm on mõeldud 1. kooliastme lastele.

Õpetuse eesmärgid

- Psühholoogiline kohanemine koolis;
- Eneseorganiseerimise ja käitumise eneseregulatsiooni oskuste omandamine;
- Väikese ümbritseva maailma muutmine;
- Vaimsete väärtuste edendamine;
- Võime kujundada adekvaatseid hinnanguid oma tegevuse ja teiste tegevuse tulemustele;
- Suhtlemisoskuste täiustamine täiskasvanutega tööalases ja funktsionaalses kontekstis;
- Efektivse koostöö oskuste parandamine eakaaslaste grupis, sellega kohanemine;

Nooremas koolieas lahendatakse kindel süsteem vanusega seotud ülesandeid:

Psühholoogiline kohanemine koolis;

Eneseorganiseerimise oskuste omandamine;

Enese käitumise eneseregulatsiooni ja ratsionaalse ajakasutuse oskuste omandamine;

Koolikeskkonna omaksvõtt;

Kooli väärtuste mõistmine ja nende järgimise soov.

Õppesisu:

"Mina ja minu pere"

Arendada eneseteadvust, laiendada teadmisi pere kohta (teada mitte ainult nime, perekonnanime, vanemate ametit ja töökohta, vaid mõista, millega nad tööl tegelevad).

Arendada kontrolli oma tegevuste üle peres, hinnata oma ja teiste tegusid.

"Täiskasvanute maailm"

Arendada arusaamist inimeste seostest ja sõltuvusest elus. Õpetada nägema seost oma tegude ja täiskasvanute tunnete vahel. Õpetada võrdlema ja looma seost inimese meeleolu, muusika ja looduse vahel. Kujundada ettekujutus erinevatest viisidest käituda täiskasvanutega (aitama, vabandust paluma). Õpetada mitte lahkuma täiskasvanu loata. Ära katkestama vestlust, suhtuma täiskasva hinnangusse tundlikult.

"Kaaslaste hulgas"

Õpetada käitumisreegleid, nende järgimise vajadust. Õpetada "emotsionaalseid" seisundeid lugema. Õpetada leidma määratlusi filmide ja ilukirjanduse kangelaste käitumise hindamiseks, võrdlema reaalsete inimeste käitumisega. Arendada vastutustunnet, enesejuhtimist, enesehinnangut. Õpetada negatiivseid impulsse pidurdama, vältima konflikte. Õpetada mõistma ja kasutama moraalseid hinnanguid: hea, julge, aus, hooliv.

"Mina ja loodus"

Viia lapsed arusaamiseni seosest reeglite mittetäitmise ja õnnetuste vahel metsas, jõel, väljal. Arendada arusaama teadmiste ja reeglite vajadusest suhtlemisel loodusega (torm, tulekahju).

"Minu kool"

Tutvuda meie kooli väärtustega. Püüdlema nende järgimise poole.

Õpitulemused

Õpilased peavad teadma:

- reegleid inimeste hulgas suhtlemisel;
- head käitumisreeglid peres;
- kuidas suhtuda iseendasse ja teistesse;
- millest tuleb arvestada inimeste keskel elades;
- kuidas kõneleda ja käituda kodus;
- mida tähendab tunda end kollektiivis hästi;
- mis on inimese jaoks kõige olulisem;
- miks on oluline, et sind mõistetak.

Õpilased peavad oskama:

- suhtlema kollektiivis;
- "nägema", "avastama" varasemalt teadvustamata protsesse oma mina maailmas.
- hoidma keha puhtust;
- hoolitsema oma tervise eest;
- kuidas sõbralikult elada perekonnas;
- vastu seisma kahjulikele harjumustele.
- olema võimelised head tegema;
- oskama inimestega hästi läbi saada.
- dialoogi pidama telefoni teel;
- püüdma käituda nii kodus kui ka ühiskonnas hästi.
- kõnelema ilma häält tõstmata;
- vabanema kahjulikest harjumustest.
- kuidas käituda kollektiivis, et end mugavalt tunda;
- oskama tõsiselt mõelda oma tegude üle.

II kooliaste

Seletuskiri

Antud aine sisu on suunatud praktilisele suunale. Arutelude ja analüüside käigus moraalsete kategooriate, kontseptsioonide ja nende ilmingute või moonutuste üle inimsuhetes õpivad õpilased eristama ühiskonna poolt aktsepteeritavaid või tagasilükatavaid inimese sotsiaalse käitumise vorme.

Aine eeldab laialdast uute õppeprotsessi korralduse vormide kasutamist: vestlused, väitlused, ärilised ja rollimängud, integreeritud tunnid. Eetiliste normide aruteludes tugineb õpetaja õpilaste endi elukogemusele ja nende ümbritsevate inimeste kogemusele, toob näiteid ilukirjanduslikest ja kirjanduslikest allikatest, ajalooõpikutest, telesaadetest.

Õpetuse eesmärgid:

kujundada õpilastes sotsiaalse käitumise oskused lähimas keskkonnas: peres, eakaaslastega, vanematega, töö- ja vabaaja tegevuses.

Ülesanded:

sotsiaalse kogemuse arendamine, sotsiaalse käitumise oskuste arendamine;
õpilaste emotsionaalse ja kognitiivse sfääri arendamine;
moraalse eneseteadvuse kujundamine, oskus teha teadlikku enesehinnangut oma tegudele ja endale kui isiksusele.

Nende ülesannete lahendamine aitab kaasa moraali aluse kasvatamisele, mis seisneb vajaduses suhtuda teistesse inimestesse nii, nagu suhtutakse endasse, ennast täiustada läbi teiste inimeste austamise ja ülistamise.

Peamised aineülesed seosed realiseeritakse kirjanduse, ajaloo, ühiskonnaõpetuse ja teistega.

Õppesisu

1. Hea ja halb

Inimeste arusaamad heast ja kurjast. Kuidas need ilmnevad ja avalduvad.

Vaated heale ja kurjale inimühiskonna ajaloo käigus.

Inimese tegude mõju tema iseloomule, teiste inimeste suhtumisele temasse.

Isiklikud omadused: headus ja kurjus.

Ideaal - arusaam kõige täiuslikumast inimesest ja inimekäitumise standarditest.

Erinevate ajastute inimeste moraalne ideaal. Tegelik ja illusoorne ideaal.

Individaalsed isikuomadused (armastus-vihkamine, aadellikkus-alatus, kartmatus-hirm, juhtimine-argus, häbi-julmus, heldus kitsikus), nende mõju inimesele.

Individaalsed isikuomadused (tõepärasus-valedus, tarkus-rumalus jne).

2. Lapsed ja vanemad

Laps perekonna elus. Laste ja vanemate vastastikune mõju isiklike omaduste kujunemisele.

Konfliktid vanematega:

Konfliktid vanematega laste iseseisvuse poole püüdlamise tõttu ja vanemate ülepaisutatud hoolitsuse tõttu.

Konfliktid suurenenud materiaalsete nõudmiste, nendes nõudmistes piirangute tõttu.

Konfliktid lapse ideaali muutuse tõttu, vastuolus vanemate etalonitega.

Konfliktid tahte puudumise tõttu mõista last ja erinevates vaadetes ümbritsevale.

Konfliktide ennetamine ja ületamine peres.

Reeglid käitumiseks perekonnas lähedaste ja armastatud inimestega.

Üldistamine normide mõistetest ja ettekujutustest perekonna ja ühiskonna suhetes.

Kooli väärtused. Nende tähtsus.

Õpitulemused

- austava suhtumise kujundamine erinevatesse arvamustesse, teiste rahvaste ajaloo ja kultuuri vastu;
- adekvaatsete ettekujutuste kujunemine enda võimalustest, eluks hädavajalikust;
- suhtlemisoskuste omandamine ja sotsiaalse suhtlemise normide järgimine;
- võime mõista sotsiaalset keskkonda, oma kohta selles, vastavate vanuseväärtuste ja sotsiaalsete rollide aktsepteerimine;
- õppuri sotsiaalse rolli vastuvõtmine ja omaksvõtt, sotsiaalselt oluliste motiveerivate tegurite ilmumine õppetegevuses;
- koostööoskuste kujunemine täiskasvanute ja eakaaslastega erinevates sotsiaalsetes olukordades;
- esteetiliste vajaduste, väärtuste ja tunnete kujunemine;
- eetiliste tunnete arendamine, heatahtlikkuse, emotsionaalselt-moraalse reageerimisvõime ja vastastikuse abistamise ilmumine, teiste inimeste tunnetelega kaasa elamine

III kooliaste

Seletuskiri

Õppeaine "Eetika" sisu on suunatud õpilaste kognitiivse ja emotsionaalse sfääri arendamisele. Selle sisu aluseks on eetilised teadmised. Lisaks eetilistele teadmistele sisaldab see ka psühholoogia, õiguse, ajaloo, kirjanduse elemente, ilma milleta pole võimalik eetilisi teadmisi piisavalt hästi omandada ega saavutada terviklikku isiksuse kujunemise protsessi.

Õppeprogrammi sisu moodustavad kolm põhilist suunda:

- tutvumine inimese isiksuse omaduste ja iseärasustega, enese "mina" mõistmine;
- teismelise õpetamine mõistma ümbritsevate inimeste sisemaailma eripärasid, oskust neid austada ning õigesti suhelda nendega oma tundmuste, reaktsioonide ja käitumise analüüsi põhjal;
- süstemaatiline ja järjepidev uurimine sotsiaalsete normide tekkimise allikatest ja põhjustest ning inimese käitumise põhjustest, õpetamine mõistma inimeste vahelist suhtlemist puudutavaid seadusi ja reegleid erinevates olukordades.

Eesmärk:

- arendada soovi mõista ümbritsevat maailma, kujundada enesest arusaam, enda võimalustest ja suhetest ümbritseva ühiskonnaga.

Ülesanded:

- anda teavet ühiskonnas aktsepteeritud inimestevaheliste suhete reeglite kohta;
- kujundada teadmisi inimese põhilistest käitumisreeglitest ühiskonnas;
- aidata leida orientiire ühiskonnas;
- kujundada sotsiaalse käitumise oskusi.

Õppesisu

I. Sissejuhatus. (1 tund)

Heade tegude ja käitumiste positiivne mõju isiksuse kujunemisele.

II. Inimeste arusaam heast ja halvast. Ideaal. (14 tundi)

Mis on hea ja kuidas avaldub halb. (2 tundi)

Inimeste arusaam heast ja halvast. Ideaal. (2 tundi)

Inimeste arusaamade evolutsioon hea ja halva kohta inimühiskonna ajaloos.

Tegevuste mõju iseloomule. (2 tundi)

Inimese head või ebasobivad tegevused. Sõbraliku ja mitte-sõbraliku inimese hindamine.

Ideaali: standard; tegelik ideaal ja illusoorne. (2 tundi)

Inimkäitumise standard.

Tegelik ja illusoorne ideaal.

Individuaalsed isikuomadused. (8 tundi)

Armastus-vihkamine; aadel-alatus. Kartmatus-hirm; julgus-argus. Häbi-häbitus; heldus kitsikuses. Tõesus-valetamine. Tarkus-rumalus. Halastus-ironia. Kaastunne-julmus. Sõbralikkus-kadedus.

III. Suhted vanematega. (19 tundi)

Perekond. (5 tundi)

Mis on perekond. Perekond inimese elus. Lapse koht ja roll perekonnas.

Side perekonnas: materiaalne, vaimne, sõbralik. Sugulased ja sugulussuhted.

Perekonna mõju isiksuse kujunemisele. (2 tundi)

Sotsiaalne seisund, perekonna majanduslik staatus. Pereliikmete rollid ja sotsiaalsed funktsioonid.

Vanemate roll lapse elus. (2 tundi)

Toetus, turvatunne, karistus, tunnustamine. Muster järgimiseks (ideaal, autoriteet).

Vanemate suhtlusstiil lastega. (4 tundi)

Autoritaarsus, rangekus, sallimatus, karistused. Armastus ja tähelepanu lapsele, tema probleemidele, tema huvide austamine. Allumine lapsele, liigne sallivus, nõudmiste ja kapriiside täitmise soodustamine. Iga tüübi tähtsus ja nende mõju lapse iseloomule.

Laps perekonna elus. (2 tundi)

Lapse planeerimine ja sünniks valmistumine. Lapse kasvatamine ja arendamine.

Konfliktid vanematega. (2 tundi)

Konfliktide põhjused. Konfliktide ennetamine ja lahendamine perekonnas.

Käitumisreeglid peres. (2 tundi)

Pere traditsioonid. Käitumisreeglid lähedaste ja armastatud inimestega

Õpitulemused

Kõige olulisem õppetulemus on mitte situatiivse, vaid moraalse valiku tegemine.

Õpilane:

- püüab hinnata oma tegusid,
- püüab mõista, mis on hea ja halb ning kuidas need mõisted mõjutavad inimese maailmapilti.
- püüab käituda vastavalt oma arusaamadele heast ja halvast,
- mõistab perekonna rolli isiksuse kujunemise protsessis,
- mõistab konfliktide positiivset ja negatiivset rolli.